

Юлія МИКИТЮК

Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль

(аспірант, науковий керівник: д.е.н., професор, професор
кафедри менеджменту та публічного управління Желюк Т.Л.)

ВПЛИВ ФАКТОРІВ РИЗИКУ НА СИСТЕМУ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ ЖИТЛОВОГО БУДІВНИЦТВА

Діяльність будівельних організацій в умовах ринкової економіки пов'язана з наявністю ризику в усіх сферах її здійснення. Неповна інформація, існування протидіючі тенденції, елементи випадковості й інші явища у процесах господарювання ускладнюють процес управління, оскільки більшість управлінських рішень будівельними організаціями приймаються в умовах невизначеності та ризику. Суттєвий вплив ризиків на всі елементи й аспекти діяльності комерційної організації приводить до необхідності управління ними, оцінки ризиків та розроблення заходів їх мінімізації з метою уникнення або часткового зменшення можливих фінансових втрат від дії ризиків.

Інвестиційне рішення вважають ризиковим або невизначеним, якщо воно має кілька можливих результатів. При оцінюванні ефективності інноваційного проекту розглядають такі ситуації, коли всі можливі наслідки будь-якого ризикованого рішення відомі чи їх можна передбачити, а отже, розрахувати можливий результат від будь-якої зміни ситуації.

При оцінюванні проектів найістотнішими будуть наступні види невизначеностей та інвестиційних ризиків: ризик, пов'язаний із нестабільністю економічного законодавства, умов інвестування і використання прибутку; зовнішньоекономічний ризик; невизначеність політичної ситуації, ризик несприятливих політичних змін у країні чи регіоні; неповнота або неточність інформації про динаміку техніко-економічних показників, параметри нової техніки і технології; коливання ринкової кон'юнктури, цін, валютних курсів; невизначеність природно-кліматичних умов, можливість стихійних лих; неповнота або неточність інформації про фінансове становище та ділову активність будівельних організацій.

Нами запропоновано класифікацію ризиків інноваційних проектів, що однозначно дає змогу визначити місце і роль ризиків у проекті: за причинами виникнення ризиків та їх характером – фінансові, науково-технічні й технологічні, організаційно-управлінські, соціальні; за стадіями виникнення ризиків – маркетингові дослідження, НДДКР і впровадження, експлуатація; за наслідками ризиків – додаткові витрати, відхилення від

цілей і стратегій, зміна термінів, зміна рівня якості, зміни попиту.

Із розглянутої класифікації інноваційних ризиків видно, що вони впливають тільки на окремих учасників інноваційного процесу. Однак є ризики, які охоплюють усіх суб'єктів інвестиційної сфери. До такого виду ризиків належить систематичний (ринковий) ризик. Він пов'язаний зі зміною інвестиційного клімату в країні, кон'юнктури інвестиційного ринку і тому не може бути усунутий за допомогою диверсифікації інвестиційного портфелю. Аналогічно на суб'єктів інвестиційної діяльності впливає законодавчий ризик, що виникає внаслідок недосконалості, суперечливості та мінливості вітчизняної нормативно-правової бази. В сучасних умовах ризик найчастіше розуміють в різних аспектах: ризик як можливість, ризик як небезпека або загроза, ризик як невизначеність.

Ризик як можливість має в своїй основі концепцію взаємозв'язку між ризиком і дохідністю. Чим більший ризик, тим вищий потенційний дохід, але також більша і ймовірність збитків. У цьому сенсі ризик-менеджмент означає використання техніки максимізації доходу за одночасного обмеження або мінімізації втрат.

Процес формування й оцінки ризиків можна відобразити у вигляді ланцюгового процесу, що складається з декількох етапів. Даний підхід запропонував П. П. Микитюк [1]. Схематично даний процес представлений на рисунку 1.

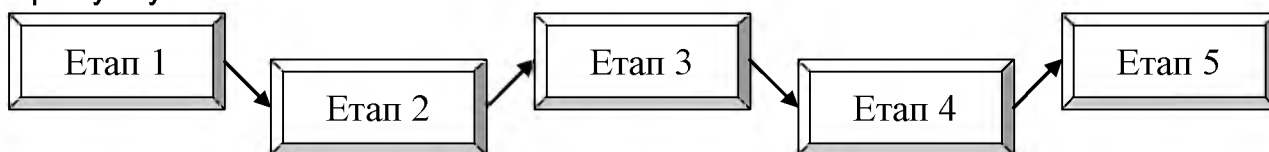

Рис. 1. Ланцюговий процес формування та оцінки ризиків

Етап 1 – етап формування чинників ризику; на цьому етапі формуються як одиничні чинники ризику, так і інтегральні за групами (макроекономічні, мікроекономічні і тощо), останнє здійснюють для повнішого врахування впливу кожної групи чинників ризику.

Етап 2 – етап формування числових значень чинників ризику; як і на попередньому етапі, числові значення формуються для окремих одиничних і групових чинників ризику.

Етап 3 – етап імітації інтегральних значень ризику і на його основі – значень можливих доходів при здійсненні інноваційного проекту.

Етап 4 – етап імітації можливих значень економічних витрат і доходів від реалізації проекту.

Етап 5 – етап статистичного аналізу «витрати-прибуток-ризик»; на основі даного аналізу ухвалюють рішення про ефективність інвестицій у відповідні варіанти інноваційного проекту.

Дана модель відображає аналогічний алгоритм оцінки інноваційної ефективності проекту, отже, її варто застосовувати до процесу інноваційної

ефективності, тим самим результати аналізу будуть початковими даними для інноваційного аналізу.

Запропонована модель визначення інтегрального ризику проекту дає змогу на підставі експертних оцінок знаходити значення ризик-факторів для вкладення засобів у проект і порівнювати ці значення для різних варіантів проекту.

Як висновок, можна зазначити, що оцінка ризику та його вплив на ефективність інноваційних проектів дає змогу врахувати максимальне значення чинників зовнішнього та внутрішнього середовища для прийняття управлінських рішень.

Відзначено та структуровано специфічні види інноваційних ризиків, а також методи оцінки впливу факторів ризику та невизначеності на ефективність інноваційного проекту, які можуть використовуватися будівельними організаціями при запровадженні системи ризик-менеджменту щоб уникнути кризи в умовах невизначеного ринкового середовища.

Список використаних джерел

1. Микитюк П. П. Інвестиційно-інноваційний менеджмент : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / П. П. Микитюк. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2015. – 452 с.

Микола МИХАЙЛІВ

Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль

(науковий керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри
менеджменту та публічного управління Попович Т.М.)

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Посилення децентралізаційних процесів потребує кардинальних змін у використанні ресурсного потенціалу території, і, передусім, сільської. Необхідною передумовою їх сталого розвитку, досягнення збалансованості інтересів суспільства за соціальним, економічним та екологічним критеріями, а також фундаментом забезпечення національних пріоритетів у розвитку аграрного сектору, є раціональність та максимальна ефективність використання задіяних у процесі сільськогосподарського виробництва ресурсів. В цьому контексті актуалізуються питання впровадження ресурсозберігаючих інноваційних високопродуктивних технологій сільськогосподарського виробництва, раціонального використання земельного фонду, реалізації трудового потенціалу, підвищення рівня інноваційності застосовуваних техніки та технологій в аграрному секторі економіки.

Загалом, ресурсний потенціал сільських територій за своєю суттю є